

NUMMER 1 1949

Hjemmeværnet

SÆRNUMMER · JANUAR 2024

HJEMME VÆRNET

TIDSSKRIFT FOR DET LOVFÆSTEDE HJEMMEVÆRN

16

Folkelig forankring og forsvarsvilje gennem 75 år

Hjemmeværnet startede som et barn af modstandsbevægelsen og har sidenhen bevæget sig langt omkring opgavemæssigt. Vi dykker ned i den historie, der har formet det moderne hjemmeværn.

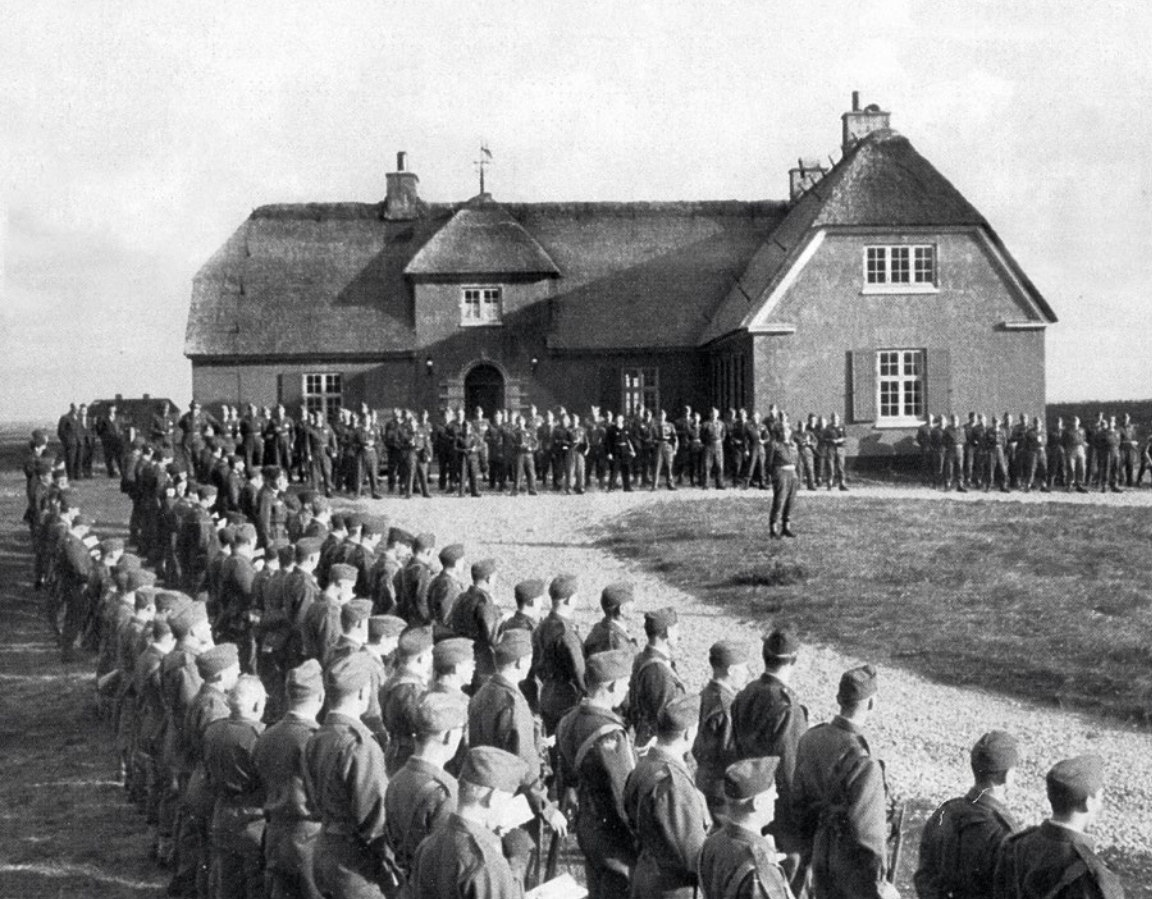
Indhold

- 4 Leder: Hjemmeværnet skal vokse sig endnu stærkere
- 8 Nyheder
- 14 Kalender
- 15 Jubilæumsaktiviteter
- 16 Historisk tema: Folkelig forankring og forsvarsvilje gennem 75 år
- 18 Historisk tema: 1940'erne
- 20 Historisk tema: 1950'erne
- 22 Historisk tema: 1960'erne
- 24 Historisk tema: 1970'erne
- 26 Historisk tema: 1980'erne
- 28 Historisk tema: 1990'erne
- 30 Historisk tema: 2000'erne
- 31 Historisk tema: 2010'erne
- 32 "Vi har de kvinder i Hjemmeværnet, som har lyst til at være her"
- 36 Fra Luftmeldekorps til flyvende, international støtte
- 40 Ånden flytter med
- 45 Nu sker der noget nyt!

32 "Vi har de kvinder i Hjemmeværnet, som har lyst til at være her"

Kvinder har ikke altid haft lige muligheder i Hjemmeværnet. Vi kigger på, hvordan det står til i 2023.

Hjemmeværnet

Særnummer / Januar 2024

Ansvarshavende redaktør:
Kommunikations- og
pressechef Kristian Lykkestrand

Redaktør:
Charlotte Baun Senholt
Tlf.: 21 44 65 08
e-mail: hjk-le-kom04@mil.dk

**Abonnement
– adresseændring:**
For ikkemedlemmer skal
ændringer meddeles til
Charlotte Baun Senholt på
mail: Hjk-le-kom04@mil.dk.
For medlemmer sker det
automatisk.

Citat:
Artikler må gerne citeres inden
for citatreglerne, når det sker
med tydelig angivelse af
"Hjemmeværnsmagasinet" som
kilde samt udgivelsesnummer.

**Hjemmeværnsmagasinet
udkommer
tre gange årligt.**

Oplag: 10.000

Design & tryk:
Grafisk Rådgivning ApS
Bording A/S

Forsider:
1. Forsiden fra det første
Hjemmeværnsmagasinet fra
1949.

2. AI-genereret illustration

ISSN: 2794-350X (trykt)
ISSN: 2794-3518 (online)

Adresse:
Hjemmeværnskommandoen,
Hjemmeværnsmagasinet
Sankelmærksvej 26
4760 Vordingborg

Hjemmeværnet 2/2024
udkommer i maj 2024.

40 Ånden flytter med

Hjemmeværnsskolen har for mange en stor betydning – og mange beskriver den specielle ånd, der findes i Nymindegab. Trods de store skridt, som skolen tager, findes ånden stadig.

36

Fra Luftmeldekorps til flyvende, international støtte

I mange år brugte tusindvis af mænd og kvinder deres tid på at holde øje med det danske luftrum. Luftmeldeposterne er med tiden forsvundet, men Flyverhjemmeværnet lever stadig i bedste velgående.

Hjemmeværnet skal vokse sig endnu stærkere

Den nye sikkerhedspolitiske situation og krigen i Ukraine har fuldstændig ændret spillepladen for dansk forsvar og NATO. Derfor er forventningerne til Hjemmeværnets rolle i det nationale forsvar også blevet markant større. ”Vi kigger ind i en fremtid, hvor vi får behov for flere soldater og en større operativ kapacitet,” siger chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Garly, forud for Hjemmeværnets 75-års jubilæum.

Det er et skarpt og trimmet hjemmeværn med ordrebogen spækket med militære opgaver og senest en toårig international bevogtningsopgave i Kosovo i bagagen, som i 2024 fylder 75 år.

Med et nyt tiårigt forsvarsforlig i ryggen, der cementerer Hjemmeværnets betydningsfulde og styrkede rolle i det nationale forsvar, og dertil en kraftig stigning i militære opgaver i kølvandet på den nye sikkerhedspolitiske situation, ikke mindst tydeliggjort ved krigen i Ukraine, har Hjemmeværnets rolle som militær organisation fået fornyet styrke og relevans.

Der er mere end nogensinde brug for, at Hjemmeværnets frivillige soldater kan træde til og bidrage til at passe på Danmark til lands, til vands og i luften, men også til at løfte en række vigtige militære opgaver som eksempelvis Host Nation Support til støtte for vores NATO-partnere. Især den opgave er vokset de seneste år med store indsatser i blandt andet Esbjerg og Aarhus.

”Ruslands invasion af Ukraine den 24. februar 2022 har fuldstændig ændret spillepladen og skabt et helt nyt fokus på det

nationale forsvar og behovet for støtten til NATO,” siger chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Garly, med kraftigt tryk på ”helt nyt fokus”.

”Det nye fokus mærker vi også i Hjemmeværnet, hvor forventningerne til vores militære kapaciteter og evne til at passe på vores land og kunne bevogte vigtige militære installationer er intensiveret. Samtidig er der behov for vores støtte til værtsnationsstøtteopgaver, som jeg forventer vil stige. Derfor er der også behov for, at vi vokser os endnu stærkere med mange flere frivillige soldater, så der bliver flere hænder til at løfte de mange relevante opgaver,” siger Jens Garly.

Med den aktuelle udvikling forventer hjemmeværnschefen derfor, at Hjemmeværnet ser ind i en fremtid, hvor den operative kapacitet skal øges, og Hjemmeværnet samtidig skal være klar til at kunne reagere hurtigere i et højere beredskab.

”Hvis situationen tilspidnes i Danmark, vil Forsvaret sende sine styrker mod øst for at deltage i afskrækkelse eller kollektivt forsvar i rammen af NATO. I den situation skal vores

“ Ruslands invasion af Ukraine den 24. februar 2022 har fuldstændig ændret spillepladen og skabt et helt nyt fokus på det nationale forsvar og støtten til NATO. ”

Jens Garly, chef for Hjemmeværnet

”Med de stigende militære opgaver, som Hjemmeværnet har fået, er der behov for, at Hjemmeværnet vokser i styrke,” understreger chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Garly. Foto: Bo Nymann

soldater være med til at passe på vores medborgere her i Danmark. Så det er vigtigt, at vi råder over den nødvendige operative kapacitet,” understreger Jens Garly.

Hjemmeværnets rejse

Hjemmeværnets 75-års jubilæum i 2024 er årsagen til, at vi har sat chefen for Hjemmeværnet stævne for at tale om dels de udfordringer, Hjemmeværnet står over for, dels den rejse, som Hjemmeværnet har været på siden starten tilbage i 1949.

Hjemmeværnets militære rolle i det nationale forsvar er her ved indgangen til jubilæumsåret med Jens Garlys egne ord ”genfødt” efter en lang periode helt frem

til for få år siden, hvor der var mindre fokus på de egentlige militære færdigheder. Efter Murens fald i 1989 var Forsvaret nemlig igennem en større omstillingsproces med en række besparelser, og Forsvaret bevægede sig væk fra den kolde krigs konventionelle forsvar og hen imod et fokus på internationale operationer i verdens brændpunkter, blandt andet på Balkan og i Irak, Kosovo og Afghanistan.

”Den udvikling mærkede vi også i Hjemmeværnet, og perioden har været præget af, at de militære opgaver gled lidt i baggrunden, fordi truslen mod Danmark ikke længere var den samme som under den kolde krig. Vi holdt os relevante ved i højere

Hjemmeværnet er blevet en efterspurgt kapacitet til værtsnationsstøtteopgaver. Som i Esbjerg, hvor op mod 1.000 frivillige soldater i sensommeren 2022 støttede NATO-allierede. Til vands gennemførte Marinehjemmeværnets Maritime Force Protection-enheder eksempelvis havnebevogtning. Foto: Astrid Dalum

grad at yde støtte til samfundets beredskab og politiet, og Hjemmeværnet bidrog eksempelvis med udstrakt støtte ved fyrværkeriulykken i Seest i 2004 og til sikkerheden under COP15 i 2009. Vi har også været klar med støtte ved ekstremt vejr og i forbindelse med søredning. På den måde har Hjemmeværnet altid været en indsatsparat organisation med den store fordel, at vi er til stede i hele Danmark og hurtigt kan rykke ud,” siger Jens Garly.

Det militære fundament

Hjemmeværnet blev skabt som en militær beredskabsorganisation på bagkant af 2. verdenskrig og bygget op af pionerer i starten af den kolde krig.

”Derfor har vi også hele tiden søgt at fastholde træningen og uddannelsen i de militære færdigheder som bevogtning og overvågning og herunder evnen til at kæmpe – det gælder også i den periode, hvor behovet for de egentlige militære færdigheder var sat lidt på standby,” understreger Jens Garly.

Det militære fundament er også forklaringen på, hvorfor Hjemmeværnet fik en væsentlig international rolle fra slutningen af 2000’erne med bevogtningsopgaver i Afghanistan og Kosovo. Dette fundament og evnen til at arbejde i rammen af det militære kommandosystem har ligeledes

rustet de frivillige soldater inklusive førerne til store opgaver, herunder ikke mindst i det langvarige coronaberedskab, og eksempelvis da Tour de France lagde ud i Danmark sidste år.

Jubilæumsår skal styrke Hjemmeværnets omdømme

Med den igen åbenlyse trussel fra Rusland er relevansen for de militære kapaciteter vendt tilbage med fuld styrke, og den nye sikkerhedspolitiske situation sætter rammerne for Hjemmeværnets fremtid. ”De militære opgaver er faldet i god jord hos de frivillige soldater,” understreger hjemmeværnschefen.

”De skarpe militære opgaver er super motiverende for alle de soldater, jeg har mødt. De er begejstrede og forberedte til at løse opgaverne. Naturligvis kan vi sammen med andre enheder i Forsvaret forbedre os, særligt med fokus på bedre rammevilkår for vores frivillige soldater. Jeg noterer mig også, at nogle af vores soldater løber rigtig stærkt og yder en kæmpe indsats ved siden af deres civile job, og mange har også en familie, de skal passe,” siger Jens Garly.

Det er også derfor, at jubilæumsåret i 2024 skal bruges som springbræt for en større satsning på en ny rekrutterings- og kommunikationsstrategi, som bliver præsenteret på underafdelingscheftsamlingen

De mange skarpe opgaver kalder på flere nye medlemmer og målrettet rekruttering. Derfor gennemførte Hjemmeværnsflotille 125 Syd – Maritime Force Protection – i november 2023 et større åbent hus-arrangement ”Lillebælt kalder”, som blev en stor succes. Foto: Kevin Sigvartsen

Hjemmeværnet stillede naturligvis også op, da Tour de France rullede gennem Danmark i sommeren 2022. Foto: Søren Hytting

“ Vi skal blive endnu bedre til at spille os selv på banen og forklare værdien af Hjemmeværnet for danskerne, så vi både kan rekruttere og fastholde vores soldater i netop vores unikke fællesskab.”

Jens Garly, chef for Hjemmeværnet

i slutningen af januar 2024. Strategien kridter banen op for, hvordan vi i fælles flok skal styrke Hjemmeværnet med flere frivillige kræfter.

“Vi skal blive endnu bedre til at spille os selv på banen og forklare værdien af Hjemmeværnet for danskerne, så vi både kan rekruttere og fastholde vores soldater i netop vores unikke fællesskab. Det er simpelthen en bunden opgave at knække kurven, så den aktive styrke kan vokse de kommende år,” siger Jens Garly.

Hjemmeværnschefen er fortrøstningsfuld med hensyn til fremtiden, selv om det også bliver en større mundfuld at udvikle Hjemmeværnet til den nye operative virkelighed. For Hjemmeværnet nyder stor velvilje blandt sine samarbejdspartnere, og der er bred politisk opbakning til Hjemmeværnet.

Senest i efteråret med indgåelsen i InterForce-regi af en aftale med de fem store virksomheder Danfoss, Salling Group, Danske Bank, Netcompany og DSB om, at frivillige og reservister ansat i virksomhederne fremover kan få minimum fem årlige fridage med løn til deres tjeneste som frivillig soldat eller som reservist.

“Den aftale er guld værd og er et markant signal til resten af erhvervslivet, både det private og det offentlige. Den viser vejen frem for det frivillige forsvarsengagement, og jeg håber, den udvides til at omfatte mange flere virksomheder,” siger Jens Garly.

Det frivillige forsvarsengagement har været intakt blandt Hjemmeværnets mænd og kvinder, lige siden modstandsbevægelsens gamle kæmpere på bagkanten af 2. verdenskrig arbejdede for, at det frivillige forsvarsengagement slog rod overalt i Danmark, og det statslige hjemmeværn blev oprettet 1. april 1949.

“Vi skylder ildsjælene fra modstandsbevægelsen en kæmpe stor tak – de var parate til at miste livet i kampen for fred og frihed og byggede Hjemmeværnet op. Det er den arv, vi nu med stolthed bærer videre frem mod næste runde jubilæum,” fastslår Jens Garly, der ser frem til at markere 75-års jubilæet i 2024. ■

Hjemmeværnet var med i første linje, da coronaberedskabet blev sat i værk 6. marts 2020 med etableringen af det myndighedsfælles callcenter i Jonstruplejren ved Ballerup. Foto: Jacob Kongsmar

Torsten Schack Pedersen er stoppet som kommitteret

Med udgangen af december 2023 stoppede folketingsmedlem Torsten Schack Pedersen (Venstre) som kommitteret for Hjemmeværnet. Beslutningen blev annonceret, i forbindelse med at Torsten Schack Pedersen blev udnævnt til politisk ordfører for Venstre.

"Hjemmeværnet og Hjemmeværnets frivillige kræver og fortjener et stort engagement og dedikation. I min periode som kommitteret har jeg på nærmeste hold oplevet den utrolige indsats, som frivillige soldater dagligt bidrager med, uanset om det er i Hanstholm, Korsør eller Kosovo," siger Torsten Schack Pedersen og fortsætter:

"Hjemmeværnet vil altid stå for mig som et centralt element i det danske forsvar. Den nuværende situation i verden har vist, at et folkeligt forankret forsvar er essentielt for at bevare vores samfund,

værdier og demokrati. Tak for modtagelsen og de mange møder, jeg har deltaget i som en del af hjemmeværnsledelsen."

Chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Garly, har kvitteret med et tak for et godt samarbejde:

"Vi har det seneste år haft et

fantastisk samarbejde. Fra besøg blandt de frivillige hjemmeværns-soldater til udvikling af Hjemmeværnets virksomhed og image i Danmark har Torstens engagement, nysgerrighed på og interesse i Hjemmeværnet været inspirerende og meget værdsat."

Den nu forhenværende kommitterede Torsten Schack Pedersen ses her på et besøg på en nordjysk virksomhed i forbindelse med Uniform på jobbet-dagen. Foto: Maja Sander

Fem år på vingerne i international opgave

Flyverhjemmeværnet har med Defender-flyet bidraget til missioner fem år i træk i Syd-europa for den europæiske grænse- og kystvagt Frontex. Foto: Lærke Weensgaard

Vidste du, at Flyverhjemmeværnet fem år i træk har stillet bidrag til den europæiske grænse- og kystvagt Frontex?

Siden 2019 har soldater fra Hjemmeværnseskadrille 270 været med til at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet ved Europas ydre grænser. Det er sket gennem farvandsovervågning fra luften, hvor Flyverhjemmeværnets Defender-fly har holdt øje med menneske-, narko- og våbensmugling samt øget støtten i tilfælde af eftersøgnings- og redningsoperationer. Senest var mandskabet på Sicilien.

Topchefer fra fem store virksomheder underskrev ny historisk aftale på Livgardens Kaserne i København. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

Virksomheder giver fem årlige fridage med løn til tjeneste i Hjemmeværnet

Ansatte i de fem store virksomheder Danfoss, Danske Bank, DSB, Netcompany og dagligvarekoncernen Salling Group får nu fem årlige fridage med løn til tjeneste i Hjemmeværnet, Forsvaret eller beredskabet.

I fremtiden får tusindvis af frivillige soldater og reservister i Hjemmeværnet, Forsvaret og beredskabet bedre vilkår for at yde en indsats i samfundets tjeneste.

Det sker, efter at de fem store virksomheder Danfoss, Danske Bank, DSB, Netcompany og dagligvarekoncernen Salling Group med tilsammen cirka 70.000 medarbejdere i efteråret indgik en historisk aftale med dansk forsvar og beredskab som støttevirksomhed under InterForce, der arbejder for tættere relationer mellem Forsvaret og civilsamfundet.

Med aftalen får virksomhedernes medarbejdere, der er reservister eller frivillige i Hjemmeværnet, Forsvaret, Beredskabsstyrelsen og Kystredningstjenesten, fri med løn i fem dage om året til at gøre tjeneste i uniform. Det gælder alle lige fra kassedamen i Netto til togchaufføren hos DSB eller bankrådgiveren i Danske Bank.

En af dem, der får glæde af ordningen, er investeringsrådgiver i Danske Bank Kurt Hegelund Klausen, der ved siden af jobbet er kaptajn og kompagnichef for Hjemmeværnskompagni Rødovre. Til Finansbundet siger han: "Jeg opfatter det som en anerkendelse af det arbejde, vi gør på vegne af samfundet. Så aftalen har stor signalværdi."

Vigtig for samfundets evne til at imødegå kriser

"Aftalen er vigtig for samfundets evne til at imødegå kriser, trusler og de daglige opgaver i beredskabet. Opbakningen fra danske virksomheder er med til at styrke Hjemmeværnets evne til at stille op og passe på Danmark," siger chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Garly.

For koncernchef i Danfoss Kim Fausning handler det om at tage medansvar og støtte Forsvaret i en

tid med øget geopolitisk usikkerhed. "Vi ved, hvor vigtig reservestyrken er for Forsvarets arbejde, og sætter stor pris på de medlemmer af reserven og øvrige frivillige, som tager ansvar og stiller sig til rådighed," sagde han i kølvandet på aftalen.

Mads Korsager, der er forsvarskorrespondent i DR, kaldte aftalen for "stor og bemærkelsesværdig" – især for Hjemmeværnet – da den blev offentliggjort i slutningen af oktober 2023. "Hjemmeværnet bygger på frivillig arbejdskraft. Så det er helt nyt, at man nu kan få løn for at klare opgaver for Hjemmeværnet i det mindste noget af tiden. Der vil være en klar økonomisk gulerod ved at være en del af Hjemmeværnet," lød det fra Mads Korsager.

Aftalen implementeres i en pilotperiode, der løber frem til og med januar 2024. I den periode vil de fem virksomheder sammen med InterForce afklare, hvordan man praktisk giver sine medarbejdere fri til at gøre tjeneste.

De første soldater i Kosovo fra Hold 49a ses her ved en afslutningsparade på Fyn. Foto: Hærhjemmeværnsdistrikt Fyn

Hjemmeværnet i Kosovo

I august 2023 overtog Hjemmeværnet en bevogtningsopgave i Kosovo for Hæren, og opgaven løber fra 2023 til 2025. Det første hold 49a har allerede været af sted og er nu hjemme igen. Med bevogtningsopgaven bidrager Hjemmeværnet til en vigtig NATO-mission, og samtidig er vi med til at frigøre Forsvarets soldater til andre opgaver.

Har du lyst til at løse en vigtig opgave i et internationalt miljø, der samtidig giver dig mulighed for at udvikle både dine personlige og militære kompetencer, så læs mere om opgaven på hvj.dk på vores KFOR-site.

MAKONI-march 2024

I jubilæumsåret gennemføres for 5. gang MAKONI-march fra København til Nijmegen i Holland. Det er en tur på ikke mindre end 810 kilometer, som de ihærdige marchgængere har tre uger til at gennemføre.

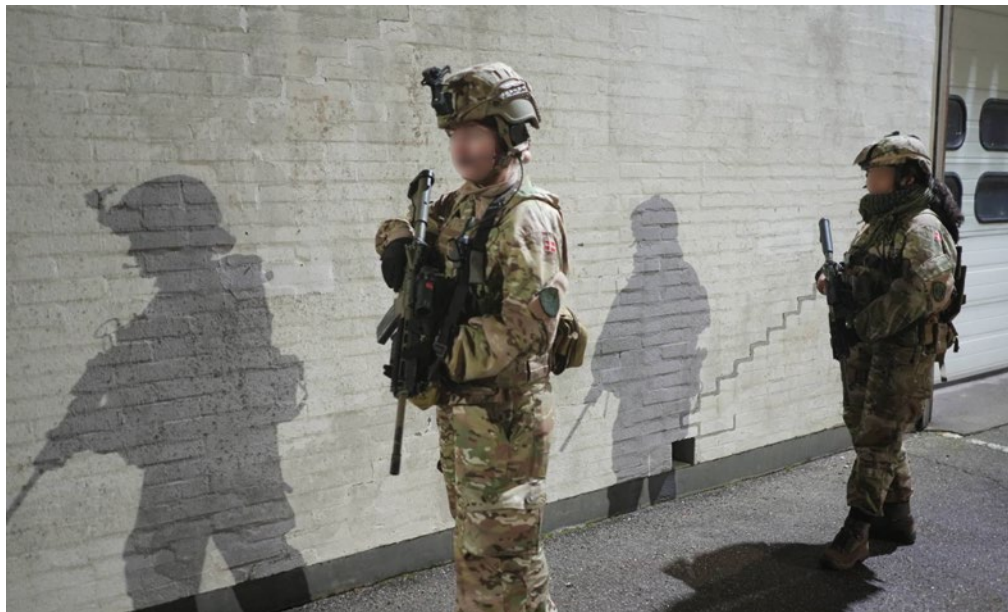
Læs mere om marchen på makoni.dk →

Kom tættere på Hjemmeværnets historie

2024 står i Hjemmeværnets 75-års jubilæums tegn. Hvis du er nysgerrig på historien, kan du komme tættere på Hjemmeværnets historie på Frøslevmuseet i Sønderjylland, på Hjemmeværnets Historiske Center i Holstebro eller på Frihedsmuseet i København, hvor du kan træde ind i besættelsestidens Danmark og opleve den danske modstandskamp. Også Landsdelsregion Øst Historiske Samling rummer mange spændende historiske genstande – de holder åbent hver onsdag i Glostrup – kontakt dem på mail: lrgne-historiker2-1@hvj.dk

Hjemmeværnsmuseet i Frøslevlejren har lukket over vintren, men åbner igen 23. marts 2024, mens Hjemmeværnets Historiske Center i Holstebro har åbent året rundt på onsdage i lige uger og første lørdag i måneden – læs mere på centrets facebookside.

Hjemmeværnets Særlige Støtte- og Rekognosceringskompagni (SSR) ønsker at styrke sin samlede operative kapacitet med flere kvinder i ny deling.

SSR går målrettet efter at rekruttere kvinder til en ny deling. Foto: SSR

Ja tak til flere kvinder i specialenhed

Er du kvinde, en dygtig soldat, der også kan samarbejde, og har mod på nye udfordringer i et inspirerende fællesskab, så er Hjemmeværnets specialenhed SSR måske noget for dig.

Den landsdækkende specialenhed ønsker at styrke sin samlede operative kapacitet med en ny tredje deling og går målrettet efter at rekruttere kvinder til delingen. Det er planen, at omkring halvdelen af soldaterne i delingen kommer til at være kvinder.

Kvinderne i den nye deling skal ud over de soldatermæssige færdigheder også være i besiddelse af andre kompetencer inden for eksempelvis samarbejde og kommunikation, så de kan være med til at udvide SSR-opgaveløsninger inden for informationsindhentning.

"Vi tror på, at kvinder vil kunne gøre en forskel i enheden, og de skal gerne være med til at forbedre vores evne til at samarbejde med andre enheder og værn. Vi

håber også, at de vil kunne være med til at inspirere eller undervise andre soldater," siger major Morten Rask, der er chef for SSR.

Udvælgelsesforløb i april 2024

Han håber, at kvinder med forskellige kvalifikationer og uddannelsesbaggrund og med forskellig livserfaring vil være friske på at blive en del af holdet i den nye deling. Er det noget for dig, skal du igennem et udvælgelsesforløb, som foregår i april 2024. Gode sprogkundskaber, samarbejdsevner og menneskelige kompetencer vil blive vægtet højt. Der lægges også vægt på, at aspiranterne er fysisk og mentalt robuste og har lyst til at lære nyt.

"Hvis aspiranterne klarer udvælgelsesforløbet tilfredsstillende, skal de igennem en grundlæggende uddannelse, som gør dem i stand til at klare sig selv og løse fundamentale opgaver," siger Morten Rask.

Herefter gennemføres en uddannelsesrække med eksempelvis selvforsvar, sanitetstjeneste, fysisk træning, gradsuddannelse, observationsuddannelse, taktik, instruktørvirke og meget mere.

Hvis du er kvinde og har lyst til at være en del af SSR, så søg om optagelse i april 2024, og bliv en del af et unikt fællesskab med særlige opgaveløsninger. Du kan kontakte SSR på telefon 70 22 65 04 eller mail: hvkSSR@hvj.dk

Frivillige instruktører uddanner georgiere

Hjemmeværnets instruktører uddanner skydeinstruktører i Georgien. Foto: Hjemmeværnet

Hjemmeværnets instruktører kan noget særligt, og deres uddannelseskompetencer er i den grad efterspurgt også uden for landets grænser. Knap 100 frivillige instruktører deltar derfor de næste fire år i et uddannelsesprojekt i Georgien, hvor Hjemmeværnet sammen med Beredskabsstyrelsen har indledt et nyt uddannelsessamarbejde.

I det ene spor bidrager Hjemmeværnet sammen med Beredskabsstyrelsen til at uddanne instruktører i den georgiske beredskabsstyrelse og den georgiske nationalgarde, som er Hjemmeværnets pendant i Georgien. Det andet spor omfatter uddannelsen af skydeinstruktører i nationalgarden – den del af uddannelsesprojektet står Hjemmeværnet for.

Foreløbig varer samarbejdet frem til og med 2026, og de første danske instruktører har allerede været i Georgien for at uddanne og dygtiggøre georgierne.

Kaptajn Troels Graff fra Hjemmeværnskommandoens Operationsafdeling er tovholder på projektet. "Vi har allerede fået positiv feedback fra georgierne fra de første uddannelsesseancer, som vi har gennemført. Samarbejdet har også stor værdi for de frivillige instruktører, der kommer hjem med nye kompetencer og oplevelser fra et internationalt læringsmiljø."

Mange hjemmeværnssoldater valgte at møde op i uniform på den første Uniform på jobbet-dag 27. september.

Første **Uniform på jobbet-dag** blev en kæmpe positiv oplevelse

Mange frivillige soldater og reservister landet over valgte at trække i deres uniform og bære den med stolthed på den første Uniform på jobbet-dag 27. september.

Opbakningen til Danmarks første Uniform på jobbet-dag den 27. september blev overvældende stor, og den nye mærkedag fik en varm velkomst. Det gælder både blandt de frivillige og reservister, som trak i uniformen, og blandt de mange arbejdspladser, der støttede aktivt op om dagen.

For den 48-årige hjemmeværns-soldat Michael Kallmeyer var der da heller ikke spor tvivl. "Jeg er stolt af at bære min uniform og være en del af Hjemmeværnet." Derfor valgte Michael Kallmeyer også at være i uniformen på Herningsholm Erhvervsskole, hvor han er faglærer. Firmaet HMK Bilcon ved Aalborg er blandt de mange

virksomheder, der støttede aktivt op om det nye initiativ. Her understreger direktør Peter F. Jensby:

"Vi har rigtig mange kunder inden for forsvarssegmentet og medarbejdere, der også er i reservestyrken. Så selvfølgelig støtter vi initiativet. Det er vigtigt for os, at der er plads til, at vores medarbejdere kan trække i uniformen og deltage i aktiviteter som soldater, samtidig med at de kan føle sig sikre på, at de har et job at vende tilbage til."

Chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Garly, besøgte fire virksomheder på Bornholm, mens Hjemmeværnets tidligere kommitterede Torsten Schack Pedersen

besøgte to virksomheder i Nordjylland på Uniform på jobbet-dagen. Også en række andre myndighedschefer og distriktschefer gennemførte virksomhedsbesøg.

"Uniform på jobbet-dagen har været en kæmpe stor og positiv oplevelse, og det var super spændende at få dialogen med de frivillige, med arbejdsgiverne og med kollegerne," siger Jens Garly.

I 2024 gennemføres Uniform på jobbet-dagen onsdag den 25. september.

2024

Jubilæumsaktiviteter 2024

I anledning af Hjemmeværnets 75-års jubilæum bliver der afholdt en række forskellige centrale, decentrale og lokale aktiviteter, der fejrer Hjemmeværnets fortid, nutid og fremtid.

Centrale aktiviteter afholdt af Hjemmeværnskommandoen:

April

3. april

Parade ved frihedsmuseet

På denne dag, kort efter Hjemmeværnets fødselsdag den 1 april, vil jubilæumsåret fejre vores fælles historie. Dagen fejres på Frihedsmuseet med deltagelse fra Kongehuset.

Juli

3. juli

Hjemmeværnschefer på sommerskole

I juli er Nymindegab i centrum. Her vil chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Jens Henning Garly, sammen med øvrige chefer fra vores internationale samarbejdspartnere fejre jubilæet i forbindelse med sommerskolen 2024.

September

7.-8. september

Værnfælles øvelse

En større værnfælles øvelse, der skal være med til at showcase Hjemmeværnets kapaciteter og fremtidsudsigter, afholdes på Vestsjælland. Øvelsen vil kunne findes på hvj.dk under aktiviteter, når datoen nærmer sig.

Aktiviteter i værnsgrene og distrikter:

Rundtomkring i Hjemmeværnet vil jubilæet blive fejret i forbindelse med allerede planlagte aktiviteter. Hvis du er i tvivl om, hvorvidt dit distrikt eller din værnsgren afholder et jubilæumsarrangement, kan du kontakte dem via myndighedspostkassen.

Folkelig forankring og forsvarsvilje gennem

75 år

Grundstenene til Hjemmeværnet blev lagt på bagkant af 2. verdenskrig af en pionergeneration, som efter besættelsen var op-tændt af viljen til at passe på Danmark. Det var engagerede mænd og kvinder, der rundt om i hele landet kastede sig over opbygningen af Hjemmeværnet med den kolde krig som en latent trussel. Her 75 år senere lever og ånder viljen til at passe på Danmark fortsat i bedste velgående hos nutidens hjemmeværnssoldater.

Nutidens hjemmeværnssoldater bruger mange timer på at holde sig skarpe, så de kan støtte Forsvaret, når der er behov. Foto: Kimmie Holm

Over de næste mange sider får du:

- Hjemmeværnets historie gennem otte årtier krydret med personlige beretninger
- Fortællingen om den fantastiske rejse fra luftmeldetårne til Defender-fly
- Kia og Helles oplevelser som kvinder i Hjemmeværnet
- Historien om den helt særlige ånd, som stadig trives på Hjemmeværnsskolen i Nymindegab.

På billedet ses en hjemmeværnsparade i 1953 på Rådhuspladsen med over 7.000 deltagere. Paraden var en markering på den kolde krigs indre front. Foto: Hjemmeværnets Historiske Udvalg

1940'ERNE:

Hjemmeværnet – et barn af modstandsbevægelsen

I år kan Hjemmeværnet fejre sit 75-års jubilæum. Hjemmeværnets rødder går tilbage til modstandsbevægelsen under Danmarks besættelse. I kølvandet på befrielsen stiller modstandsbevægelsen krav om, at den bliver omdannet til et hjemmeværn, og 1. april 1949 bliver det statslige hjemmeværn oprettet.

Vigtige begivenheder i 1940'erne:

- 1945: 250 ledere fra modstandsbevægelsen mødes i Odense med henblik på at oprette et frivilligt værn.
- 1949: Oberst S.E. Johnstad-Møller bliver Hjemmeværnets første chef, og folketingsmedlem Frode Jakobsen (Socialdemokratiet) bliver den første kommitterede. Hjemmeværnsskolen oprettes.

Der var stor tilslutning til de mange hjemmeværnsforeninger, som blev oprettet i kølvandet på 2. verdenskrig.
Foto: Hjemmeværnet

Kurt Doses forsvarsvilje stikker dybt. Her ses han ved Hjemmeværnets 70-års jubilæum i Nymindegab, hvor han fik overrakt sit 70-års tegn af Dronningen. Foto: Christer Holte

Modstandsbevægelsens brave kæmpere og den ånd og mod, de lagde for dagen under besættelsens fem mørke år fra 1940 til 1945, er grundlaget for den arv og forhistorie, som Hjemmeværnet er rundet af.

Skruer vi tiden tilbage, fik ufriheden under besættelsesårene og "Aldrig mere en 9. april" afgørende betydning for den dybe forsvarsvilje, som bliver tændt, og som efter befrielsen fører til, at modstandsbevægelsen stiller krav om, at den bliver omdannet til et hjemmeværn.

Så den 9. juni 1945 mødes 250 af modstandsbevægelsens ledere i Odense anført af Frihedsrådet med Frode Jakobsen i spidsen med krav om, at der oprettes et frivilligt værn til forsvar for Danmarks selvstændighed. Siden følger en lang række hjemmeværnsforeninger med over 50.000 medlemmer rundt om i landet som et synligt udtryk for en ny holdning til forsvarsspørgsmålet blandt danskerne.

En af dem var den dengang bare 17-årige Kurt Dose fra Køge, som i 1946 melder sig under fanerne i den nyetablerede Hjemmeværnsforening for Køge og Omegn.

"Jeg følte det nærmest som en pligt. Jeg har altid ment, at man skal værne om det, man har kært, og selve tanken om, at man skal beskytte sit land, den slipper man aldrig," siger den i dag 94-årige Kurt Dose.

Kurt Dose oplevede tyskernes tilstedeværelse på nært hold på Køge-egnen, og besættelsesårenes ufrihed tænder et dybfølt ønske hos ham om at kunne være med til at forsvare sit land på frivillig basis.

Hjemmeværnslov vedtaget med lyn tempo

Det bliver dog hurtigt klart, at et hjemmeværn i det lange løb ikke kan overleve som en halvoffentlig organisation. Så i 1948 bliver hjemmeværnsloven vedtaget med lyn tempo, og Hjemmeværnets officielle startdato bliver fastsat til 1. april 1949, og straks herefter ser de første 265 hjemmeværnskompagnier dagens lys.

For Kurt Dose og flere af medlemmerne fra hjemmeværnsforeningen i Køge er det helt naturligt at rykke med over i det nye kompagni 9222 Køge Nord, hvor Kurt hurtigt bliver gruppefører. Han forbliver aktiv frivillig soldat helt frem til 1990'erne. I dag kan Kurt Dose bryste sig af at have været en del af Hjemmeværnet lige siden 1949, og den 3. april i år får han overrakt sit 75-års tegn. ■

1950'ERNE:

Vokseværk i skyggen af den kolde krig

Hjemmeværnet har i 1950'erne et meget højt beredskab, der bunder i, at medlemmerne er forankret i hele landet og har udrustning, våben og ammunition derhjemme.

Marinehjemmeværnet har ved sin start ret primitive vilkår og råder i 1952 over ni kuttere, syv motorbåde og 15 rofartøjer.

Frygten for et kup fylder meget i trusselsbilledet i den tidligste koldkrig. Hjemmeværnet er på det tidspunkt med sit høje beredskab et godt svar på denne trussel. På billedet ses hjemmeværns-soldater på øvelse.

Den kolde krig trækker lange skygger i 1950'ernes hjemmeværn i et årti, hvor frygten for et kup fylder i trusselsbilledet. Hjemmeværnet fortsætter sin opbygning, og medlemstallet vokser markant.

Lotterne bliver i starten af 1950'erne tilknyttet Hjemmeværnet.

Vigtige begivenheder i 1950'erne:

- 1951: Danmarks Lottekorps og Kvindeligt Marinekorps bliver anerkendt som militære korps og tilknyttet Hjemmeværnet.
- 1952: Marinehjemmeværnet oprettes.
- 1953: Flyverhjemmeværnet samt Kvindeligt Flyvekorps oprettes.
- 1955: Medlemmerne af Danmarks Lottekorps, Kvindeligt Marinekorps og Kvindeligt Flyvekorps får fuld status som hjemmeværnspersonel.

Besættelsestiden står i frisk erindring i 1950'ernes Danmark, som i den grad også præges af den kolde krig og det jerntæppe, som går ned gennem Europa. Det er i dette årti, at mænd som 75-års jubilæaren Kurt Dose med et kæmpe engagement, forsvarsvilje og masser af pionerånd bygger Hjemmeværnet op med enheder overalt i Danmark, og i opbygningsfasen spiller Hjemmeværnet en vigtig rolle i lokalforsvaret med primære opgaver som overvågning og bevogtning af vigtige installationer og anlæg.

Kurt Dose deltager i et af de første kamppatruljekurser i Nymindegab. Patruljerne opnår i løbet af 1950'erne et højt militært niveau.

"Det var et ret barsk kursus, hvor vi fik mange knubs," husker Kurt Dose, der ud over at være en dygtig soldat også har udmærket sig ved at være en meget talentfuld sportsmand. Talrige er de konkurrencer, som Kurt Dose på imponerende vis har vundet i hjemmeværnsregi.

Det er også et årti, hvor medlemstallet nærmest eksploderer fra omkring 20.000 medlemmer ved oprettelsen i 1949 til omkring 70.000 medlemmer i anden halvdel af 50'erne. En hvervefilm fra 1953 med en meget ung Lily Broberg og Carl Heger, der sidder rundt om morgenbordet, viser tydeligt, at det bliver betragtet som en borgerpligt for "rigtige" mandfolk at melde sig under fanerne i Hjemmeværnet.

Den vældige fremgang skyldes også, at det unge "grønne" hjemmeværn, som på det tidspunkt tæller hele 500 hjemmeværns-kompagnier, i starten af 1950'erne knop-skyder med etableringen af Marinehjemmeværnet, Flyverhjemmeværnet, Danmarks Lottekorps, Kvindeligt Marinekorps og Kvindeligt Flyvekorps. Luftmeldetjenesten, der er oprettet i 1934, bliver til Luftmeldekorpsen som en del af Flyverhjemmeværnet.

Frygten for krig fylder i det hele taget meget i trusselsbilledet i årtiet, dels med begivenhederne den 9. april 1940 som skræmmebillede, dels med udviklingen øst for jerntæppet, hvor et oprør i Ungarn i 1956 bliver knust af en sovjetisk invasion. Frygten for krig er også tydelig i optakten til en anden af årtiets hvervefilm, der også viser alle de opgaver, som "søndagssoldaterne" kan udføre. ■

1960'ERNE:

En folkelig modbevægelse

I Hjemmeværnets spæde ungdom i 1960'erne er den kolde krig knap så anspændt, og medlemstallet er stabilt. Men det er også et årti, hvor det frivillige folkelige forsvar bliver en slags modbevægelse, der trodser tidsåndens spirende antimilitarisme og store fredsdemonstrationer.

På billedet ses en ung Helle Richelieu rengøre maskinpistol M44. Foto: Privat

Hjemmeværnet får i 1965 et nyt panserværnsvåben – nemlig den mandbårne dysekanon, som bliver anskaffet i et stort antal og er meget effektivt. Foto: Hjemmeværnsmuseet

Vigtige begivenheder i 1960'erne:

- 1961: Hjemmeværnets specielle gradstegn bortfalder, og erstattes af gradstegn fra Forsvaret. Samtidigt indføres hjemmeværnsmærket på skulderen.
- 1965: Hjemmeværnet får nyt panserværnsvåben – den mandbårne dysekanon M/65, der var slagkraftig og nem at betjene.

Holdarbejde mellem to gaster til søs i 1960'erne. Foto: Hjemmeværnsmuseet

I de "glade tressere" med økonomisk vækst og en kold krig, der er knap så anspændt som i det foregående årti, blæser der nye politiske vinde, som på flere fronter er mere forsvarskritiske. Ordet "militær" bliver nærmest et skældsord, og alt andet lige bliver det sværere at være en frivillig militær organisation, hvilket betyder, at Hjemmeværnet i 1960'erne bliver en slags "modbevægelse", der trods tidsåndens antiautoritære strømninger i kølvandet på blandt andet Vietnam-krigen.

På ét område er Hjemmeværnet dog i takt med tiden. Kvindekorpset – Danmarks Lottekorps, Kvindeligt Marinekorps og Kvindeligt Flyverkorps – bliver i 1961 fuldt integreret i Hjemmeværnet, og det er næppe helt forkert at antage, at organisatorisk erfaring fra kvindekorpset fik betydning for mange kvinders virke på arbejdsmarkedet.

Den 78-årige Helle Richelieu fra Brædstrup ved Horsens husker udmærket tidsånden fra 1960'erne, hvor hun som ung melder sig ind i Hjemmeværnet. Dengang var kurserne i øvrigt separate for mænd og kvinder.

"Jeg var udsat for at blive grint af og peget fingre ad, når jeg gik på gaden i min hjemmeværnsuniform i Brædstrup. Det var nok det usædvanlige syn at se en kvinde i militæruniform og en uvidenhed om, hvad Hjemmeværnet stod for," fortæller Helle Richelieu, der med sine egne ord var "signallotte".

Respekten og forståelsen for Hjemmeværnet er der også delte meninger om. Helle Richelieu husker, at der ikke var den store opbakning i det midtjyske. "Men i Sønderjylland, hvor jeg en overgang var aktiv, var opbakningen stor – sønderjyderne vidste, hvad Hjemmeværnet betød," siger hun.

I Nordjylland, hvor Helle Richelieu også har boet, bliver Hjemmeværnet aflyttet konstant på deres radioer af de russiske skibe, der lå i Jammerbugten. "Derfor var vi også årvågne og beredte," husker Helle Richelieu, der var aktiv særligt i 1960'erne og 1970'erne.

"Vi fik god militær træning i bevogtning og overvågning og øvede os regelmæssigt, så vi kunne rykke ud, hvis der blev behov for os. Alle havde det basale militærudstyr og våben med skarpe skud i hjemmet," fortæller Helle Richelieu, der glæder sig over, hvad Hjemmeværnet bruges til i dag. ■

1970'ERNE:

Hjemmeværnet kommer i kraftig modvind

Dansk forsvar kommer i kraftig modvind i 1970'ernes politisk polariserede samfund. Det gælder også Hjemmeværnet, som dog formår at forøge sin styrke gennem årtiet, hvor Hjemmeværnet som organisation konsoliderer sig.

Bevogtning af objekter hører til de faste og velindøvede øvelser – her ses en hundefører med sin hund. Foto: Hjemmeværnsmuseet

Luftmeldekorpsets net af luftmeldeposter var omfattende i 1970'erne. Foto: Hjemmeværnsmuseet

Kvindelige marinere plotter på kort. Foto: Hjemmeværnet

Vigtige begivenheder i 1970'erne:

- 1970: Socialistisk Folkeparti stiller forslag til dagsorden i Folketinget om at nedlægge Hjemmeværnet. Det afvises af et stort flertal.
- 1973: Hjemmeværnskommandoen bliver oprettet.

Den politiske terror rammer Europa og Danmark i 1970'erne, og flykapringer og andre terroraktioner bliver føjet til det koldkrigsstruselsbillede, Danmark skal forholde sig til. Politisk sker der kraftig polarisering og en radikalisering, som betyder, at Hjemmeværnet i 1970'erne i den grad bliver en folkelig bevægelse i kraftig modvind i forhold til tidens venstreorienterede kræfter, som i 1970'erne sætter sig tungt på både medie- og uddannelsesverdenen og i de kulturelle og intellektuelle kredse.

Radikaliseringen betyder, at Hjemmeværnet ligesom andre af samfundets bærende institutioner og autoriteter bliver lagt for had – og latterliggjort. Soldater, der var aktive dengang, husker, at det ikke blev set på med milde øjne, hvis man viste sig offentligt i sin uniform.

På trods af det vokser Hjemmeværnets medlemstal faktisk støt op gennem 1970'erne, særligt af unge under 30 år. Men væksten får slet ikke samme medieopmærksomhed som eksempelvis tidens unge "militærnægtere". Økonomisk er 1970'erne præget af en økonomisk nedtur efter de glade tressere.

1970'ernes hjemmeværnssoldater fortsætter trods tidens politiske klima ufortrødent deres træning og uddannelse på Hjemmeværnets skoler og på skydebanen, og Hjemmeværnets øvelser kommer ind i faste cyklusser og integreres i stigende grad i de øvrige værnsovelser.

Hjemmeværnet deltager også i stor en NATO-øvelse, Ruby Signet, i oktober 1972, hvis formål er at øve forsvaret af Sjælland. Under øvelsen skal Hjemmeværnet modtage og sikre udenlandske forstærkninger i form af to britiske faldskærmsbataljoner, der efter planen skal lande i zoner på Midsjælland. Det bliver en meget spændende oplevelse at arbejde sammen med de meget professionelle briter, der giver udtryk for stor anerkendelse af hjemmeværnsstyrkerne. ■

1980'ERNE:

Hjemmeværnet toppe medlemsmæssigt

Skydning i et skydeterræn var i koldkrigsårene en populær del af skydeuddannelsen.

Selv om den officielle danske sikkerheds- og forsvarspolitik kommer under voldsomt angreb i 1980'ernes genopblussende kolde krig, så er det i dette årti, at Hjemmeværnet toppe med over 77.000 medlemmer, og det moderne "hjemmeværn" tager form.

Førstehjælp har altid været et vigtigt fag i Hjemmeværnets uddannelse.

På billedet ses soldater på feltøvelse.

Vigtige begivenheder i 1980'erne:

- 1980: Hjemmeværnet får bevilget ekstra midler til uddannelsesformål, fordi flere møder op uden soldatermæssig baggrund.
- 1989: Fuld ligestilling mellem kvinder og mænd i Hjemmeværnet. De kvindelige soldater kan nu også indgå i kampenheder, og de får endelig mulighed for til søs at modtage den nødvendige uddannelse, så de også kan blive gaster og flotillechefer.
- 1989: Berlinmurens fald.

Den kolde krig blusser voldsomt op igen i 1980'erne. På den ydre front står supermagterne USA og Sovjetunionen stejlt over for hinanden med hver deres allianceblok, henholdsvis NATO og Warszawapagten. På den indre front udfordrer venstrefløjens og en voksende fredsbevægelse den officielle danske sikkerheds- og forsvarspolitik, og politisk er Danmark i opløsning, markant udtrykt gennem fodnoteperioden, hvor Danmark begynder at slæbe på fødderne i sikkerhedspolitikken og i forhold til de øvrige NATO-lande.

Dette til trods har Hjemmeværnet vind i sejlene i 1980'erne, og topper med over 77.000 medlemmer i første halvdel af 1980'erne. Hjemmeværnet med sine mange engagerede frivillige soldater bliver for alvor en militær organisation og en folkelig bevægelse, som man kan regne med i beredskabet i en kritisk situation.

Den i dag 69-årige Jan Frøjdendlund Olsen er i starten af 1980'erne kompagnichef for Hjemmeværnskompagni 6109 Tuborg Havnegrupper, der bliver oprettet som en direkte udløber af besættelsestidens modstandsgrupper. Enhedens mål var at beskytte havnen mod eventuelle angreb på havnens drivmiddel anlæg og fabrikker, og der var etableret "modstandssteder" på havnen.

"Dengang var vi helt reelt bange for krig – i dag har vi krig i Europa. Så vi uddannede os og trænede bevogtning og overvågning, så vi kunne forsvare os og indsættes i de områder, vi havde ansvaret for. Men det var også en tid, hvor der var plads til at dyrke det sociale liv i enhederne," fortæller Jan Frøjdendlund Olsen, der som kompagnichef som noget af det første kastede sig over at skabe klarhed over kompagniets opgaver.

Jan Frøjdendlund Olsen husker også tiden som en brydningstid, hvor "det moderne hjemmeværn" bygges op og konsolideres, efter at Hjemmeværnets pionergeneration var blevet "nogle gamle drenge", og en ny generation af unge hjemmeværnssoldater stod klar til at tage over. Mange af de nye medlemmer havde ikke været værnepligtige, så Hjemmeværnet får ekstra bevillinger til uddannelsen af de nye medlemmer i soldatermæssige færdigheder. ■

1990'ERNE:

Omstilling til en ny verdensorden

Hjemmeværnet gennemgår i 1990'erne en vanskelig omstillingsproces. Men for Marinehjemmeværnet blev det starten på en ny rolle som en vigtig del af Danmarks søredningstjeneste og miljøberedskab.

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik deltog ved navngivningen i Nyborg af det første 800-klassefartøj, 801, der får navnet "Aldebaran".

Vigtige begivenheder i 1990'erne:

- 1992-2001: Der bygges 18 nye fartøjer i 800-klassen til Marinehjemmeværnet på Søby Værft.
- 1993: Hjemmeværnet indleder et samarbejde med de baltiske lande.

Marinehjemmeværnets kapacitet bliver væsentligt udvidet, da værnet får de nye 800-klassefartøjer.

Murens fald i 1989 varsler nye tider og en ny verdensorden, og dansk forsvar begynder i 1990'erne en vanskelig omstillingsproces fra koldkrigsårenes danske invasionsforsvar til et nyt internationalt orienteret kapacitetsforsvar.

For Hjemmeværnet betyder det også mange forandringer i forhold til koldkrigsårenes hjemmeværn, der var bygget op omkring faste, forberedte og velindøvede forsvarsopgaver. De faste opgaver bliver 1990'erne opgivet til fordel for en generel evne til at kunne løse opgaver af forskellig karakter for det civile samfund, herunder også for politiet.

For Marinehjemmeværnet bliver årtiet dog banebrydende på mange måder. Værnet får en ny vigtig rolle som en del af Søværnets søredningstjeneste og miljøberedskab til søs, og oveni får det mørkeblå værn nye effektive stålfartøjer af 800-klassen, som udvider og styrker værnets kapacitet og gør det til en central aktør på det maritime område.

Den i dag 80-årige Jan Heisterberg husker godt perioden, hvor han var en del af Marinehjemmeværnet i Skovshoved-flotillen, som han blev medlem af allerede i 1963 og fortsat er en del af.

"De grønne soldater stod noget rådvilde efter Murens fald. Her kom det os til gode, at vi stille og roligt havde opbygget nogle alternative opgaver, så vi også kunne tilbyde vores assistance ved søredninger. Det var en klar fordel," fortæller Jan Heisterberg, der i øvrigt også husker perioden for, at der ikke altid var olie nok til sejladsene.

Jan Heisterberg har beklædt stort set alle poster i flotillen undtagen rollen som flotillechef. I slutningen af årtiet brugte han rigtig mange timer som flotillens leder af den interne uddannelse og som medaktør på mange sejllende øvelser.

"Vi gik meget op i at få uddannet vores folk, og jeg kan huske, at jeg havde et kæmpe Excel-ark, så jeg havde styr på deres uddannelsesniveau," fortæller Jan Heisterberg, der også fremhæver kammeratskabet, som altid har været fantastisk:

"Jeg har faktisk været flere år i det mørkeblå værn, end jeg har været gift. Det fællesskab slipper man ikke så nemt," siger Jan Heisterberg ■

2000'ERNE:

En ny international æra skydes i gang

Det er noget af en sensation, da Hjemmeværnet i midten af 2000'erne sender sine første soldater på opgaver i verdens brændpunkter uden for landets grænser. Siden har det internationale engagement vokset sig stærkt, og aktuelt løser Hjemmeværnet en vigtig bevogtningsopgave i Kosovo.

Troels Graff er delingsfører for den første bevogtningsdeling, der sendes til Afghanistan i 2008. Udsendelsen bliver livsforandrende for Troels Graff, der skifter sin civile karriere ud med en militær løbebane. Foto: Privat

Vigtige begivenheder i 2000'erne:

- 2000: Hjemmeværnets indsatsstyrke oprettes.
- 2005: Hjemmeværnet opdeles i en aktiv styrke og en reserve. Medlemmerne skal beslutte, om de vil være aktive eller gå i reserven som passive medlemmer.
- 2008: Hjemmeværnet udsender den første bevogtningsdeling til Afghanistan.

For øjeblikket patruljerer bevogtnings-soldater fra Hjemmeværnet langs hegnet omkring NATO-lejren Novo Selo i Kosovo. Det er anden gang, KFOR-missionen i Kosovo kalder på Hjemmeværnet bevogtningskompetencer. Kimen til vores internationale æra er snart 20 år gammel, og i dag har skønsmæssigt omkring 500 hjemmeværnssoldater været udsendt til internationale opgaver i talrige lande i Europa, Afrika og Asien enten i delingsramme, som enkeltmand eller som rådgiver.

Det internationale kapitel starter i 2000'erne, da soldater fra SSR i 2006 får til opgave at løse personbeskyttelsesopgaver i Irak. Bare nogle få år senere får Hjemmeværnet sit store gennembrud internationalt, da det besluttes at udsende hjemmeværns-soldater i delingsramme til Afghanistan, hvor soldaterne skal aflaste Forsvaret og være med til at bevogte lejren Camp Price. Det er aldrig set før i Hjemmeværnets historie.

Kompagnichef Troels Graff er delingsfører for det første hold, der udsendes i 2008: "Det var på mange måder en livsforandrende opgave, som jeg sagde ja til. For jeg sagde mit job op som senior manager i Price-Waterhouse for at indlede en ny militær karriere," fortæller Troels Graff her 15 år efter udsendelsen.

Der hviler et tungt ledelsesmæssigt ansvar på Troels Graffs skuldre, fordi opgaven i Afghanistan på sin vis bliver determinerende for Hjemmeværnets fremtidige internationale engagement. Så han kører delingen "hårdt", som han selv formulerer det. Det går heldigvis godt, Forsvaret er tilfreds, og siden har Hjemmeværnet vist sit værd på talrige andre missioner.

"De erfaringer, vi har høstet internationalt, har været med til at gøre os til mere skarpe soldater. Du forstår bedre krigens alvor og vigtigheden af den militære træning, når du har opholdt dig i en lejr som i Afghanistan, hvor beskydninger uden for lejren foregik nærmest dagligt," siger Troels Graff.

Med til årtiet hører også, at Hjemmeværnet leverer en kæmpe indsats nationalt ved store katastrofer som fyrværkeriekspllosionen i Seest i 2004, hvor omkring 600 hjemmeværnssoldater støtter beredskabet efter katastrofen, der tvinger mange folk væk fra deres boliger. Og omkring 1.600 hjemmeværnssoldater hjælper med at løse en kæmpe sikkerhedsopgave, da FN's klimatopmøde COP15 gennemføres i København. ■

2010'ERNE:

Nye kapaciteter til søs og luft under vingerne

I 2015 bliver de første piloter uddannet til at flyve Hjemmeværnets nye Britten-Norman Defender-fly, der i 2019 bliver sendt til Spanien for at løfte opgaver for EU's grænseagentur, Frontex. Foto: Lars Horn

Hjemmeværnet udbygges med nye kapaciteter, og de internationale opgaver fortsætter. I slutningen af årtiet varsler forsvarsforliget for 2018-2023 nye militære opgaver, som for alvor har bidt sig fast her i 2020'erne.

De internationale bidrag fortsætter med uformindsket styrke i starten af årtiet, og hjemmeværnssenheder er fra 2011 til 2013 det eneste danske styrkebidrag ved KFOR-missionen i Kosovo. Efter exit i Kosovo fortsætter den internationale forankring, og hjemmeværnssoldaternes civile kompetencer kommer i spil flere steder i krise- og konfliktområder, eksempelvis i Afghanistan.

Årtiet bærer også præg af Hjemmeværnets store støtte i situationer, som da stormen Bodil rammer Danmark i december 2013, hvor omkring 1.100 hjemmeværnssoldater er indsat til at afspærre oversvømmede veje og lægge

sandsække ud. Året før står den på storstilet hjælp til politiet, så cykelløbet Giro d'Italia kan afvikles sikkert på dansk grund. Og da flygtninge- og migrantkrisen rammer Europa, tager det første hold hjemmeværnssoldater i 2016 fat på at løse en ny grænsekontrolopgave ved både den grønne grænse i Sønderjylland og den blå grænse i Gedser og Rødby.

Men det er også et årti, hvor Marinehjemmeværnet søsætter nye Maritime Force Protection-enheder, de såkaldte MFP-enheder, som er udløbere af de tidligere bevogtnings- og nærforsvarsflotiller. Hjemmeværnet får også to nye Defender-fly, som kommer til at løse mange vigtige opgaver både nationalt og internationalt. Defender-flyene pensioneres i år og bliver erstattet af to nye fly af typen De Havilland Canada – Twin Otter, som både er større, mere robuste og har en bedre sensorpakke.

Om de nye MFP-enheder fortæller flotillechef for Hjemmeværnsflotille 125 Maritime Force Protection Jacob Ølholm: "Der manglede en kapacitet, der kunne støtte politiet med opgaver blandt andet i søer og åer, i småhavne og langs kysterne."

Jacob Ølholm har fulgt tilblivelsen af de nye skarpe mørkeblå enheder meget tæt og lægger i øvrigt tusindvis af frivillige timer i værnet. "Der har selvfølgelig været nogle bump undervejs, men vi er jo landet et godt sted med de mange militære opgaver, som MFP-enhederne har haft den seneste tid," siger Jacob Ølholm med henvisning til de seneste års stigning i værtsnationsstøtteopgaver. Jacob Ølholms morfars fætter var i øvrigt modstandsmanden Frode Jacobsen, som blev Hjemmeværnets første kommitterede.

Årtiet slutter med en imponerende og hurtig støtte til det danske coronaberedskab, da Rigspolitiet i marts 2020 beder om assistance til den nationale coronahotline. Siden følger mange opgaver i coronaberedskabet ■

Vigtige begivenheder i 2010'erne:

- 2011: Hjemmeværnet udsender frivillige soldater til tjeneste i Kosovo.
- 2014: Hjemmeværnet får to nye Defender-fly.
- 2015: Hjemmeværnet leverer omfattende hjælp, da København rammes af terror i februar 2015.
- 2020: Hjemmeværnet indleder sin omfattende corona-indsats i marts 2020.

Kia og Helle har på intet tidspunkt oplevet forskelsbehandling i Hjemmeværnet.

”Vi har de kvinder i Hjemmeværnet, som har lyst til at være her”

Knap 15 procent af hjemmeværnssoldaterne er kvinder. Vi har sat to af dem – Helle Mark og Kia Klarskov Pedersen – stævne til en samtale om, hvordan det er at være kvinde i Hjemmeværnet. Og hvad der skal til for at få flere kvinder i Hjemmeværnet.

Knap 15 procent af Hjemmeværnets soldater er kvinder..

Sammenligner man med befolkningen som helhed, burde godt halvdelen af hjemmeværnssoldaterne være kvinder. Sammenligner man med antallet af værnepligtige, burde der være cirka 27 procent kvinder i Hjemmeværnet. Og ser man på realiteterne, er knap 15 procent af hjemmeværnssoldaterne kvinder – og sådan har det været i mange år.

62-årige Helle Mark og 25-årige Kia Klarskov Pedersen er to af de kvinder. De er henholdsvis forsyningsbefalingsmand i Stabskompagniet ved Hærhjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestsjælland og befalingsmand i Politikompagni Roskilde, ligesom de begge er instruktører på Hjemmeværnsskolen. Helle Mark meldte sig på opfordring ind i Hjemmeværnet i 2017 for at kunne skyde på Forsvarets Landshold, men blev – som hun siger – fanget af grunduddannelsen. Kia Klarskov Pedersen blev hjemmeværnssoldat i 2019 som et led i en karriereplan, der via en uddannelse i Forsvaret havde sigte på politiet.

"Den plan er ændret nu, for jeg elsker at være i Forsvaret," siger Kia Klarskov Pedersen, der nu er overkonstabel ved 4NSBTN Vordingborg og har sergent som næste mål.

Ingen hindringer for kvinder

De har begge fået indfriet deres ambitioner i Hjemmeværnet, har aldrig mødt hindringer i at gøre det og oplever i det hele taget ingen forskelsbehandling. Så hvorfor er der ikke flere kvinder i Hjemmeværnet?

"Det er, fordi de ikke ved, hvad de går glip af!" lyder det slagfærdigt fra Helle Mark, som dermed taler

ind i det igangværende arbejde med at styrke Hjemmeværnets brand.

"Men derudover tiltaler det nok bare mænd mere end kvinder at være soldat," uddyber hun.

Kia Klarskov Pedersen supplerer:

"Jeg ser ingen hindringer for, at der kommer flere kvinder i Hjemmeværnet. Hverken militærfagligt eller socialt. Nu har jeg nok mere pondus som befalingsmand, men vi har også kvindelige rekrutter i kompagniet, som bare er "nogle af gutterne". Måske skal man være lidt af en bestemt støbning, for af og til kan der gå omklædningsrum i omgangstonen." Hun afviser, at der ligesom i debatten om at tiltrække kvinder til mekanikerfaget er behov for en ændring i Hjemmeværnet på det felt.

"Jeg oplever ikke, at det på nogen måde afholder kvinder fra at være i Hjemmeværnet."

Eksemplets magt

Altså er der i de to aktive hjemmeværnssoldaters øjne intet til hinder for, at der kommer flere kvinder i Hjemmeværnet. Men bør der være flere kvinder end i dag? Skal

“Jeg er enormt glad for indførelsen af Uniform på jobbet-dagen, for den giver os også mulighed for at vise, hvem der egentlig er med i Hjemmeværnet.”

Helle Mark, forsyningsbefalingsmand

andelen op, så den for eksempel matcher de 27 procent kvindelige værnepligtige?

"Ligesom i erhverv generelt synes jeg, at man skal være forsigtig med at ville opnå en bestemt "kvote" af kvinder. Det må i hvert fald ikke ske ved at gå på kompromis med de kvalifikationer og færdigheder, som det kræver at være hjemmeværnssoldat," siger Kia Klarskov Pedersen og bliver bakket op af Helle Mark:

"Vi har de kvinder i Hjemmeværnet, som har lyst til at være her, og det bør være udgangspunktet. Så er det mindre afgørende, om det er en bestemt procentdel."

Når det er sagt, har de begge forslag til, hvordan Hjemmeværnet kan tiltrække og fastholde flere kvinder.

"Jeg er enormt glad for indførelsen af Uniform på jobbet-dagen, for den giver os også mulighed for at vise, hvem der egentlig er med i Hjemmeværnet. Også af kvinder. Der var en kollega, som trak mig til side på dagen og sagde, at hun var glad for, at nogen som mig er med til at passe på hende, hvis det går galt. Hun havde haft en forestilling om, at hjemmeværnssoldater er sådan nogle lidt stakels ensomme typer, og nu så hun, at det var mennesker som mig, og i øvrigt er også to af hendes venner i Hjemmeværnet. Mennesker, hun betragter som ressourcestærke og interessante," siger Helle Mark, der arbejder med den overordnede styring af foder- og fødevarerkontrol i Fødevarerstyrelsen.

Kia Klarskov Pedersen tror også på eksemplets magt:

"Nu er det godt nok i Forsvaret, men da vi senest havde 9.-klasser i erhvervspraktik, som jo også er en form for rekruttering, var vi helt bevidst to kvinder og en mand i instruktørgruppen for at vise, at kvinder også kan gøre karriere i Forsvaret," siger hun og fortsætter:

"Vi er også en del kvinder i instruktørstaben på Hjemmeværnsskolen, og jeg tror, at det er med til at understrege over for både de kvindelige og mandlige kursister, at kvinder er respekteret og har noget at skulle have sagt i Hjemmeværnet."

Børn, familie og karriere

Apropos kurser ser de begge Hjemmeværnets brede palet af kompetencegivende uddannelser som et aktiv i forhold til kvinderne.

"Det bør man prøve at promote lidt mere målrettet til kvinderne

I forhold til at rekruttere kvinder til Hjemmeværnet, er det nogle andre virkemidler, der skal til, mener Kia Klarskov

end grøn og kniv-i-mund, som appellerer mere til mændene. For nylig havde jeg uddannelses-samtaler med de to kvinder, som senest er kommet til vores kompagni. De havde fået øjnene op for, at der er masser af gode kurser og kompetencer, som de kan få i Hjemmeværnet. Den ene vil gerne være hundefører og også bruge det civilt, mens den anden er sygeplejerske civilt og godt kunne tænke sig at blive sygehjælper og yde en masse sygehjælp,” siger Kia Klarskov Pedersen.

Som repræsentant for hver deres aldersgruppe har de også bud på, hvad der skal til for at tiltrække og især fastholde flere kvinder i Hjemmeværnet i forskellige livsfasen.

”Ofte har kvinder i min alder jo tiden til at engagere sig, fordi børn, familieliv og karriere ikke skal gå op i en højere enhed. Hvis man har brug for et sted at lægge en masse timer og få indhold i tilværelsen, så skal man bare starte i Hjemmeværnet,” griner Helle Mark og fortsætter:

”Jeg plejer at sige, at unge kvinder som Kia har vi kun til låns i en periode. Nu er Kia soldat, så hun er jo nok med hele vejen, men ellers har vi dem kun, indtil de går i gang med uddannelse, begynder at få børn og skaber sig en familie og karriere. Så kan vi bare håbe, at de har haft en god tid i Hjemmeværnet, så de har lyst til at vende tilbage på et senere tidspunkt, når de har overskud til det. Men det er jo et vilkår for Hjemmeværnet, som ikke er isoleret til kvinderne. Det gælder også mændene. Og det er en af de udfordringer, som vi taler om i Hjemmeværnets Landsråd.”

Fordi flaget betyder noget

Ifølge Helle Mark kunne en løsning være at gøre det mere fleksibelt at være hjemmевærnssoldat i den periode af livet. For eksempel ved at kunne få ”orlov” fra sit kompagni – og hjælp til at komme midlertidigt ind i et andet – hvis man skal flytte og studere i en anden del af landet.

Kia Klarskov Pedersen er enig: ”Jeg tror, at man også kan fastholde flere ved at være opmærksom på den sociale del. At alle har en ’body’ eller makker, som sørger for, at man stadig bliver inviteret med til skydebanedag og sociale arrangementer som julefrokosten, selvom man måske ikke har tid og overskud til at afse hele weekenden til øvelser og så videre.”

Både Kia Klarskov Pedersen og Helle Mark føler stor stolthed over at være en del af Hjemmeværnet. Dannebrog på uniformen giver mening. Og de synes, at det har potentiale til at give mening for endnu flere kvinder end i dag.

”Mænd stiller også op, når det gælder. Men hvor det for nogle mænd også handler om prestige, oplever jeg, at det i høj grad appellerer til kvinder at være en del af noget større og gøre en forskel for det danske samfund,” siger Kia Klarskov Pedersen.

”Fordi flaget på skulderen betyder noget,” understreger Helle Mark. ■

Kia Klarskov Pedersen

- Kia Klarskov Pedersen er 25 år, befalingsmand og gruppefører i Politikompagni Roskilde, ligesom hun er instruktør på Hjemmeværnsskolen.
- Kia Klarskov Pedersen blev hjemmевærnssoldat i 2019.
- Civilt er hun overkonstabel ved 4NSBTN Vordingborg og vil uddanne sig til sergent.

Helle Mark

- Helle Mark er 62 år og forsyningsbefalingsmand i Stabskompagniet ved Hærhjemmевærnsdistrikt Midt- og Vestsjælland, som har til huse på Flyvestation Skalstrup.
- Helle Mark blev hjemmевærnssoldat i 2017, er instruktør på Hjemmевærnsskolen og sidder i Hjemmевærnets Landsråd.
- Civilt arbejder hun med den overordnede styring af foder- og fødevarekontrol i Fødevarestyrelsens hovedkontor i Glostrup.

“ Jeg ser ingen hindringer for, at der kommer flere kvinder i Hjemmeværnet. Hverken militærfagligt eller socialt. ”

Kia Klarskov Pedersen, gruppefører

Flyverhjemmeværnets rødder snor sig helt tilbage til 1934. Siden da er der sket meget i Hjemmeværnets lyseblå værnsgren. Med afsæt i tre nedslag i Flyverhjemmeværnets historie folder vi den 90 år lange fortælling ud.

Fra Luftmeldekorps til flyvende, international støtte

Et fly dukker op i horisonten. En ung, frivillig soldat løfter en kikkert op for øjnene. Han læner sig mod tårnets sider, der når ham til brystet, så de kan skærme ham for vinden uden at ødelægge den gunstige udsigt over terrænet, hvor passerende fly næppe kan undgå at afsløre deres tilstedeværelse. 400 tilsvarende tårne, kaldet luftmeldeposter, er i løbet af 1950'erne skudt op over hele Danmark. De spinkle tårnkonstruktioner af metal er sparsomt indrettet: en stol, en kikkert og en såkaldt meldeplade. Soldaten sænker kikkerten og griber meldepladen. Han noterer flytype og flyets retning. I bunden af tårnet er en telefon, hvor noterne om flyet bliver ringet ind til den nærmeste luftmeldecentral.

Tilsammen virker de hundredvis af luftmeldeposter som et net af menneskelige radarer, der holder øje med luftrummet. De bliver kaldt Luftmeldekorpsset, og soldaten i tårnet kunne være Gert Luster, som meldte sig ind i Luftmeldekorpsset som 18-årig i 1961. I dag er han 81 år og ledende historiker i Flyverhjemmeværnet. Med knap fem årtiers tjeneste som flyver har han fulgt en stor del af Flyverhjemmeværnets udvikling, siden værnsgrenen blev oprettet i 1953.

"Dengang hed det dog ikke Flyverhjemmeværnet, men Luftmeldekorpsset," forklarer Gert Luster.

Selvom der gik knap 20 år før Luftmeldetjenesten blev til Luftmeldekorpsset, løste de stort set samme opgave.

Flyverhjemmeværnets ophav opstod før anden verdenskrig, da den Frivillige Luftmeldetjeneste blev oprettet i 1934. Selvom der gik knap 20 år, før tjenesten blev til Luftmeldekorpsset, var opgaven stort set den samme for soldaterne i 1960'erne som i 1930'erne:

"Bortset fra at der ikke var telefoner ved tårnene dengang. Så måtte soldaterne løbe ned til den

nærmeste bondegård og ringe deres melding ind," forklarer Gert Luster.

Flyverhjemmeværnets fortid udgøres dog ikke kun af Luftmeldekorpsset. Det bestod sideløbende også af Flyvestationskorpsset og Kvindeligt Flyverkorps, hvor Hendes Majestæt Dronning Margrethe brugte en del af sin ungdom.

Posterne var sparsomt indrettet med en stol, en kikkert og en meldeplade.

De tynde, høje tårne var spredt ud over hele Danmark.

“ Soldaterne måtte løbe ned til den nærmeste bondegård og ringe deres melding ind. ”

Gert Luster, historiker

Når soldaterne spottede noget fra deres poster, skulle de ringe ind med informationen.

Første udsendelse med fly

Fra en skyfri himmel bager den sydeuropæiske sol ned over Middelhavet ud for Spaniens sydlige kyst. Skvulpende i havoverfladen driver en gummibåd uden motor rundt. Den er blevet opdaget af et fly, der som en del af Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) har til opgave at patruljere Europas ydre grænser. Normalt er det Flyvevåbnets fly, der udgør Danmarks bidrag til patruljering over det funklende Middelhav. Men i 2019 er Flyverhjemmeværnet for første gang udsendt med et fly.

I flyets cockpit sidder piloten med flynavnet CAR, og ligesom resten af de udsendte soldater fra Flyverhjemmeværnet har han været spændt på, hvad de skulle ned at se ved Spaniens kyster. Bag ved CAR sidder besætningens systemoperatør, som styrer flyets sensorpakke. Takket være sensorpakkens kameraer kan besætningen se, hvad der foregår på gummibåden. Om bord er op til 70 mennesker stuvet sammen. Med to redningsveste til rådighed.

Besætningen melder fundet af båden over radioen, og en redningsbåd bliver sendt af sted.

"Vi var selvfølgelig bange for, at de skulle falde i vandet, mens vi ventede på redningsbåden," mindes CAR. Men indtil redningsbåden ankom, kunne Flyverhjemmeværnets flyvende bidrag ikke gøre mere for immigranterne på havoverfladen.

Det fly, som soldaterne fløj i, er af typen Britten-Norman Defender, som Flyverhjemmeværnet i 2016 fik tildelt to af. De planlagte opgaver lød på at yde støtte til Forsvaret, politiet og andre myndigheder fra luften – i Danmark.

"Da opgaven for Frontex i Spanien kom i 2019, regnede vi med, at det var et

Flyverhjemmeværnet har siden 2019 hjulpet Frontex, den europæiske grænse- og kystvagt, med at sikre EU's ydre grænser.

enkelstående tilfælde," forklarer CAR. Men Flyverhjemmeværnet vendte tilbage til Spanien i 2020. Og til Italien i 2021. Grækenland i 2022. Året efter var de igen i Italien, denne gang på Hjemmeværnets hidtil længste og største bidrag til Frontex nogensinde.

Defender-flyene var dog langt fra første gang, Flyverhjemmeværnet havde vinger. 44 år før den første udsendelse til Frontex blev Flyverhjemmeværnets første flyvende enhed oprettet i 1975.

"På det tidspunkt var vores opgave primært målflyvning for luftmeldeposterne," fortæller ledende historiker Gert Luster. Målflyvningen gik ud på, at flyene fløj forbi luftmeldeposterne, så deres frivillige kolleger kunne øve sig i at foretage meldinger.

I år bliver Flyverhjemmeværnets nuværende Defender-fly pensioneret. De bliver erstattet af to fly af typen De Havilland Canada – Twin Otter, som både er større, mere robuste og har en endnu stærkere sensorpakke end de nuværende fly.

2021

Første certificering af Flyverhjemmeværnets hunde hos Flyvevåbnet

Koldsved og en snigende kvalme har plaget Jonas Nyberg hele dagen. Han er hundefører i Flyverhjemmeværnet, og med sin hund Bravos bag i bilen er han på vej til Flyvevåbnets hundeskole sammen med to andre frivillige hundeførere. Foran dem ligger en afgørende prøve: Flyverhjemmeværnets hunde skal for første gang certificeres hos Flyvevåbnet. Det er den samme prøve, som Flyvevåbnets egne hunde skal igennem. Hvis de består den, må de frivillige hunde bruges til opgaver på landets flyvestationer på lige linje med Flyvevåbnets hunde.

"Der var utrolig mange nerver. Vi havde hele Flyverhjemmeværnets omdømme inden for hundetjenesten på spil," mindes Jonas Nyberg.

Bravos og Jonas Nyberg klarer sig igennem alle discipliner i prøven – på nær én. Som det er standard, må de seks uger senere vende tilbage og tage disciplinen om. Der lykkes det for dem:

"Det var fantastisk at have det stempel i ryggen, at vi nu var godkendt af hundeskolen."

To år senere har Flyvevåbnets hundeskole købt Bravos, og Jonas Nyberg er blevet fastansat på Flyvestation Aalborg som hundefører med Bravos som sin faste makker både på arbejde og som frivillig.

Hundetjeneste er blot ét af de områder, der kendetegner Flyverhjemmeværnet efter årtusindskiftet. For præcis 20 år siden sagde Flyverhjemmeværnet endegyldigt farvel til Luftmeldekorpsset, Flyvestationskorpsset og Kvindeligt Flyverkorps, der undervejs var blevet til Tjenestestedskorpset. Organisationen blev nu det, som vi kender i dag.

Flyverhjemmeværnets soldater kan ved indgangen til 2024 specialisere sig i forskellige

retninger inden for bevogtning, hvor kravene til dem vokser: Hundene sigter efter certificering hos Flyvevåbnet, og bevogtningsassistenterne skal igennem samme uddannelse som Flyvevåbnets egne bevogtningsassistenter og skal i den forbindelse også bestå Forsvarets basistest. Ligeledes er der blevet indført fysiske krav til Security Force-soldaterne.

Ligegyldig hvilken specialisering soldaterne har, er deres overordnede opgave klar: støtte til Flyvevåbnet. Og de er efterspurgt: I 2023 leverede Flyverhjemmeværnet det, der svarer til mere end 280 dages støtte udelukkende til Flyvevåbnet. ■

Flyverhjemmeværnets hunde skal nu certificeres hos Flyvevåbnet, hvilket gør det muligt at benytte dem til opgaveløsning på landets flyvestationer..

Ånden flytter med

Ånden fra Nymindegab lever her 75 år efter Hjemmeværnets fødsel i bedste velgående på Hjemmeværnsskolen i Vestjylland. Noget tyder på, at ånden flytter med ind i fremtiden, mener oberst Flemming Meinertz, der skriver sig ind i historien som Hjemmeværnsskolens 15. skolechef.

På skuldrene af anden verdenskrigs

modstandsbevægelse blev Hjemmeværnet oprettet i 1949. Dertil skulle der bruges en skole, som kunne uddanne dygtige soldater og ledere.

Men det var ikke det eneste, som den nye Hjemmeværnsskole skulle kunne. Hjemmeværnets første ledelse, der bestod af duoen hjemmевærnschef og oberst Svend Erik Johnstad-Møller og kommitteret og folketingsmedlem Frode Jakobsen, ønskede sammen med skolechef, oberstløjtnant Erik Frederik Frigast, at skolen også

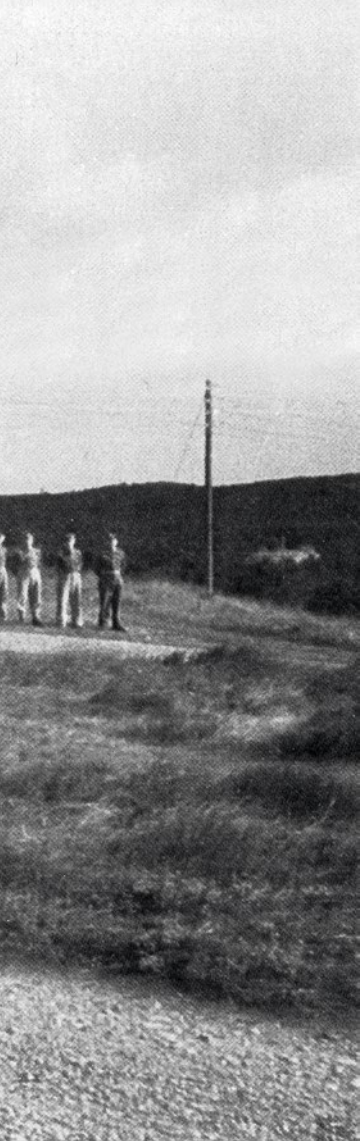
skulle kunne fungere som en folkehøjskole, der medvirkede til at gøre hjemmевærns-soldaterne til oplyste og reflekterende mennesker – både i hjemmевærnsregi og i samfundet.

Fællesskabet er altafgørende

Trekløveret havde alle rødder i modstandsbevægelsen, og af erfaring vidste de, at respekt for andres viden og kunnen på tværs af rang var det, der gjorde hele forskellen.

Som skolechef havde Erik Frederik Frigast en klar vision om Hjemmевærns-

Datidens hjemmeværnssoldater ses her ved en parade ved Bjålumhus, hvorfra der var en smuk udsigt ud over Vesterhavet. Bjålumhus var nærmest et "helligt" sted, hvor skolen også gennemførte flaghejsning.

“Ånden fra Nymindegab og dermed den fortælling, der er om Hjemmeværnsskolen, lever fortsat.”

Flemming Meinertz, skolechef

skolen som både militær uddannelsesanstalt og folkehøjskole, hvor alle var lige og med kammeratskab og samarbejde som skolens altoverskyggende omdrejningspunkt. Derfor indførte han den direkte tiltaleform, du, efter et besøg ved den norske hjemmeværnsskole, hvor dus-formen allerede var normen.

Det var fællesskabet, der var i højsædet for skolechefen. For når viden og kunnen sættes sammen i en gruppe, kan alt lade sig gøre, mente han, ud fra den betragtning at når den enkelte frivillige soldat bidrager til fællesskabet med sine kompetencer, og alle kæmper for en fælles sag, opnås en særlig ånd og et særligt bånd blandt de frivillige soldater.

Det betød ikke, at der var et fravær af disciplin og militærtræning, for som vi også kender det fra Hjemmeværnsskolen i dag, var der gang i undervisningslokalerne, på skydebanen eller i terrænet fra

Hjemmeværnsskolen har dannet ramme om mange festlige begivenheder – på billedet ses fejringen af 70-års jubilæet i 2019. Foto: Christer Holte

morgen til aften. Det skyldtes, at Erik Frederik Frigast var bevidst om, at alle deltog frivilligt og derfor brugte deres fritid på at uddanne sig, og af den grund skulle ingen føle, at de spildte deres tid. Skolechefen dengang som i dag ville hellere høre, at dagene var hårde og lærerige, end opleve, at der var nogle kursister, der kedede sig og følte, at de spildte deres værdifulde tid væk fra familien og andre forpligtelser.

Ånden lever i bedste velgående

Det er den særlige danske måde at gøre tingene på, der samlet udgør ånden fra Nymindegab. Ånden fra Nymindegab er en ældre størrelse, der med sine 75 år for længst har nået pensionsalderen, men på grund af Erik Frederik Frigasts fremsynethed er det endnu ikke sket:

”Ånden fra Nymindegab og dermed den fortælling, der er om Hjemmeværnsskolen, lever fortsat.

Jeg kan se, at Hjemmeværnsskolen er et særligt sted – både hos de medarbejdere, der har været her længe og ikke kunne forestille sig at arbejde andetsteds, og når jeg er ude at tale med kursisterne – især hos de ældre kursister kan jeg se en glød og glæde i øjnene, når de taler om deres oplevelser på Hjemmeværnsskolen,” fortæller skolechef og oberst Flemming Meinertz, der kalder sin skole for en gammel, men velsmurt dame:

”Med det mener jeg, at skolen er velfungerende og klar til at følge med udviklingen. Vi er sat i verden med det formål at uddanne og facilitere uddannelse af soldater. Jeg håber, at jeg kommer til at se flere kursister på skolen, i takt med at Hjemmeværnets nye rekrutteringsstrategi slår igennem med det formål at tiltrække flere nye frivillige soldater,” siger Flemming Meinertz.

Teknologisk udvikling mærkes også

Hjemmeværnsskolens uddannelser har ændret sig i takt med efterspørgslen og udviklingen. Allerede nu efterspørges eksempelvis dronekapacitet. Det handler ikke kun om at uddanne en dronfører, dronen skal også tænkes ind i et operativt perspektiv, og det skal afdækkes, hvad den betyder for eksempelvis gruppeføreruddannelsen. For det hele er forbundet.

Frem mod 2030 forventer skolechefen derfor også, at Hjemmeværnsskolen kommer til at opruste sin udviklingssektion på grund af nye og mere komplicerede uddannelser inden for eksempelvis efterretning og taktik. Han forudser også, at der kommer til at ske en udvikling på den teknologiske front – for eksempel er Hjemmeværnsskolen allerede begyndt at udforske virtual reality-briller, og tidens teknologiske fremskridt kommer uundgåeligt til også at smitte af på, hvor uddannelserne gennemføres.

”Vi kan se på tallene, at antallet af fjernundervisningskursister på onlinekurser er steget. Det er sket i kølvandet på corona, men antallet er ikke faldet til niveauet før corona, så det bekræfter mig i, at det er den vej, det går. Samtidig oplever vi også, at teknologien inddrages mere og mere i tilstedeværelsesundervisningen,” siger skolechefen.

Træningscenter for alle typer uddannelse

Selvom oberst Flemming Meinertz næppe er skolechef i år 2049, når Hjemmeværnet fylder 100 år, har han alligevel en idé om, hvordan Hjemmeværnsskolen kommer til at se ud om 30 år:

”Nymindegablejren er et af de steder, der har den største kapacitet i forhold til antal senge og undervisningslokaler, men lejren har også skydebaner og øvelsesterræn, så den er velegnet til

“ Jeg ser Nymindegablejren i fremtiden som hjemmeværns-soldatens træningscenter, hvor man kan blive uddannet til stort set hvad som helst.”

Flemming Meinertz, skolechef

Hjemmeværnsskolen, som den så ud i 1960'erne, hvor Hjemmeværnets medlemstal var stabilt og talte over 68.000 medlemmer. Så mange skulle forbi skolen for at blive uddannet.

kursusvirksomhed for Hjemmeværnet. Derfor ser jeg gerne, at vi udvider mulighederne eksempelvis med nogle præfabrikerede kampstillinger og en opfriskning af vores bykampshuse, så vi får en lille træningsbase. Jeg ser Nymindegablejren i fremtiden som hjemmevernssoldatens træningscenter, hvor man kan blive uddannet til stort set hvad som helst," siger Flemming Meinertz, der er skolens 15. chef.

Inden for de sidste 10-15 år er der sket en rivende udvikling i forhold til, hvad soldaterne kan, og hvad de skal kunne i Hjemmeværnet. Den udvikling forventer skolechefen vil fortsætte.

"Det vil også betyde en bredere vifte af uddannelser, og teknologien kommer uden tvivl til at flytte os så langt, at der ikke bliver den store forskel på, om soldaterne er til stede under deres uddannelse eller er hjemme for at gennemføre en aktivitet. Men selv om der kommer til at ske forandringer, så tror jeg også, at ånden flytter med som den røde tråd, der binder fortid og nutid sammen," siger skolechefen. ■

Tidslinje

1. juni 1949

Hjemmeværnets Befalingsmandsskole oprettes i Nymindegablejren i Vestjylland. Skolen kaldes i folkemunde også for Hjemmeværnsskolen og er den eneste myndighed i Hjemmeværnet, som har ligget det samme sted lige siden begyndelsen.

12. juni 1949

Det første kursisthold begynder på skolen.

1952-1953

Sideløbende med oprettelsen af Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet oprettes Marinehjemmeværnets Befalingsmandsskole og Flyverhjemmeværnets Befalingsmandsskole.

1961

Hjemmeværnets Befalingsmandsskole, Marinehjemmeværnets Befalingsmandsskole og Flyverhjemmeværnets Befalingsmandsskole skifter navn til henholdsvis Hjemmeværnsskolen, Marinehjemmeværnsskolen og Flyverhjemmeværnsskolen.

1974

Hjemmeværnets tre skoler samles til en enhedsskole, Hjemmeværnsskolen.

HÆDESGAVER UDDELT TIL TO FRIVILLIGE FRA FYN

Vidste du, at Hjemmeværnsfonden giver legater til frivillige, der har gjort en særlig indsats i Hjemmeværnet? Du kan faktisk være med til at give et ekstra skulderklap til en frivillig soldat gennem fonden. Læs mere om fonden og ansøg om et legat på: hjemmevaernsfonden.dk →

Den 18. november 2023 modtog to frivillige fra Hærhjemmeværnsdistrikt Fyn, nemlig oversergent Erik Johannes Rasmussen og kaptajn Ole Andersen, fondens hædersgave for god tjeneste. Gaven bestod af et Festina-ur og et diplom og blev overrakt af fondsbestyrelsens næstformand, Martin Dahl.

Erik Johannes Rasmussen, som er en mester i rekruttering, fik hædersgaven for sin mangeårige indsats, mens Ole Andersen blev belønnet for sin indsats med at få nye medlemmer til at føle sig velkomne i Hjemmeværnet.

Ole Andersen, til venstre, og Erik Rasmussen, begge fra Hærhjemmeværnsdistrikt Fyn, har modtaget hædersgaver fra Hjemmeværnsfonden. I midten ses fondens næstformand, Martin Dahl. Foto: Privat

Forsvarsministerens frivilligpris

Hvert år uddeler forsvarsministeren Frivilligprisen til frivillige soldater eller en frivillig enhed, som har gjort en ekstra indsats.

Så hvis du kender en, der lige går den ekstra mil, så har du mulighed for at indstille den frivillige soldat eller den frivillige enhed til Årets

Frivilligpris. Find ansøgningskemaet til prisen på hvjv.dk – søg efter frivilligprisen.

Årets Frivilligpris 2022 gik til eskadrillechef, premierløjtnant Hans Mouszynski fra Lolland-Falster.